

A close-up photograph of a person wearing a white lab coat and a dark tie. Their right hand is holding a silver fountain pen, poised to write on a clipboard held by their left hand. The background is dark and out of focus. A blue graphic overlay, consisting of a rounded square frame and diagonal bars, is positioned in the lower-left corner, containing white text.

**De gecommitteerden
gaan vaak onaangekon-
digd op bezoek**

Interview met Bruno Dankloff, gecommitteerde namens de Examenkamer

■ Annie Kempers

Annie Kempers is directeur-bestuurder Stichting Examenkamer en lid van de redactie van EXAMENS

■ Alex van de Kerkhof

Drs A.J. M. van de Kerkhof is clustermanager talen bij Cito en lid van de redactie van EXAMENS

Wie is Bruno Dankloff?

Al jaren is Bruno Dankloff vanuit de Stichting Examenkamer betrokken bij examens en het examineren, soms in de rol van gecommitteerde, soms in de rol van (intern) auditor, soms als projectleider. We laten hem verder zelf aan het woord.

“Ik ben Hagenaar van geboorte. Met de opleiding hogere hotelschool op zak begon ik in de gezondheidszorg. Later volgde ik een universitaire studie in management en organisatie. Uiteindelijk heb ik me als hoger veiligheidskundige op de industrie en training van veiligheidskundigen gericht. Via de Stichting Examenkamer ben ik betrokken geraakt in het brede proces van examineren.”

Wat houdt de functie van gecommitteerde in?

“De rol van gecommitteerde bij de Examenkamer is lang niet vergelijkbaar met die van gecommitteerde in het voortgezette onderwijs, zoals we die vroeger kende. Een belangrijk verschil is dat onze gecommitteerden vaak onaangekondigd op bezoek gaan. De examinator weet dat er toezicht kan komen, maar hij weet niet of dat ook echt zal plaatsvinden. Het onaangekondigde toezicht is meer vergelijkbaar met het werk dat de onderwijsinspectie in het voortgezette onderwijs uitoefent. Een gecommitteerde kan aanwezig zijn bij

Bruno Dankloff

schriftelijke examens, bij praktijkexamens en bij mondelinge examens. Het is van belang dat je als gecommitteerde naast aandacht voor het procedurele aspect ook nagaat of de gedemonstreerde vakkundigheid klopt en of de waardering en beoordeling eerlijk is en op de goede manier tot stand komt. Je moet als gecommitteerde ook daadwerkelijk zelf vakinhoudelijk deskundig zijn. Gedurende het examen onthoud je je normaliter van welke vorm van interventie dan ook. Het primaire doel van het toezicht door de Examenkamer is het leveren van een kwaliteitskeurmerk dat voorbehouden is aan exameninstellingen die het goed doen.”

Wat komt er zoal van pas bij het vak van gecommiteerde?

“Je moet voldoende vaardig zijn op het domein waarop je je inzet levert. Met mijn achtergrond en werkervaring ben ik inzetbaar in uiteenlopende domeinen. Verder is het belangrijk dat je voor de functie van gecommiteerde objectief bent en blijft. Je mag niet bevooroordeeld een examen binnen stappen. Het verloop van een examen(proces) moet je neutraal bekijken en als gecommiteerde moet je daar de nodige kennis van hebben. En je moet rustig zijn en rust uitstralen. Je mag niet manifest aanwezig zijn. Want voor de examenkandidaten draait het om het examen. De examiner moet zijn werk op een correcte manier kunnen uitvoeren. Dit alles betekent dat je als gecommiteerde respect moet hebben voor de examiner en examenkandidaten. Maar we kunnen niet helemaal onzichtbaar zijn: bij het bekijken van een id-bewijs kijken wij de examenkandidaat aan. Soms maken we foto's, waarvoor we uiteraard eerst toestemming vragen.”

Wat mag je als gecommiteerde doen?

“Als gecommiteerde ben je bij een examen aanwezig om waar te nemen, maar in een precare situatie heb je de bevoegdheid om in te grijpen. Let op, dat kan en mag alleen in een heel bijzondere situatie. Bijvoorbeeld als je ziet dat de veiligheid van een kandidaat in het geding is wanneer er gewerkt wordt met niet-gekeurd materieel. Het kan ook wanneer het examen niet conform het protocol wordt afgenomen en de beoordeling niet overeenkomt met de intrinsieke waarde waar het diploma voor hoort te staan. Om te voorkomen dat er een onjuiste uitslag wordt gecommuniceerd, kun je als gecommiteerde de examenuitslag ophouden. Als je moet ingrijpen - wat overigens ook betekent dat het examen ongeldig wordt verklaard - is er maar één regel: afstemmen met de directie van de Examenkamer! Immers, het afbreukrisico is groot en ook aansprakelijkheid speelt bij een dergelijke beslissing een rol.”

Hoe verloopt het werkproces van een gecommiteerde?

“Bij aankomst legitimeer ik me, zodat de examiner weet dat ik bevoegd ben om tijdens het examen aanwezig te zijn. Ik laat me vervolgens informeren over de planning. Bij een praktisch examen sta je als gecommiteerde schuin achter de examiner om mee te kijken of alles conform de vereisten verloopt. Bij een schriftelijk examen neem ik een zoveel mogelijk onopvallende plaats in in de examenzaal. We werken met behulp van checklisten aan de hand waarvan we waarnemingen noteren. We letten erop hoe de examiner werkt, maar ook hoe kandidaten reageren. Soms voeren we een steekproef uit om te zien of de juiste kandidaten het juiste examen afleggen. Soms gaan we na afloop van het examen in gesprek met examenkandidaten. Maar ons primaire werk is gericht op het functioneren van de examiner. Heeft hij id-fraude gezien, hoe heeft hij ingegrepen of de situatie beheersbaar gehouden? Gelukkig treden de examinatoren meestal correct op.

Na afloop van het examen geef je een terugkoppeling aan de examiner. Daarbij kun je dan je eigen waarnemingen verifiëren door te vragen of de examiner die ook beleefd of waargenomen heeft. Je tekent het examenprotocol voor aanwezigheid en schrijft de bevindingen op die je rapporteert aan de Examenkamer. Je moet wel oppassen, want het is immers geen functioneringsgesprek en we moeten hoe dan ook elke discussie ter plaatse zien te voorkomen. Van de bevindingen stel je een verslag op, liefst ondersteund met foto's als er iets niet goed gegaan is. Dat verslag wordt door de Examenkamer met de directie van het exameninstituut afgestemd. “

“Het is overigens niet altijd vanzelfsprekend, dat je als gecommiteerde onaangekondigd naar binnen mag, neem als voorbeeld de penitentiare inrichtingen. Als je ondanks herhaald verzoek de toegang geweigerd wordt, resteert er niets anders dan naam en tijdstip te noteren en aan te geven dat het betref-

fende examen niet geldig is. Veelal wordt dan alsnog besloten dat je het toezicht op het examen kunt uitvoeren. Ook voor gevangenen is het van belang dat ze een maatschappelijk geaccepteerd diploma kunnen behalen en bij dergelijke examens hoort ook onaangekondigd toezicht.”

Hoe ziet de uitrusting van een gecommiteerde eruit?

“Afhankelijk van het type examen werk ik met pen en papier, maar voor de praktijkexamens heb ik de beschermingsmiddelen die bij het examen vereist zijn: een veiligheidshelm, een veiligheidsbril, veiligheidsschoenen, een gekleurde, zichtbare jas en brandvertragende kleding, maar ook een windmeter. De materialen die een gecommiteerde en ook een kandidaat en examinerator nodig hebben om een examen uit te kunnen voeren, dienen ook om te bepalen of een examen onder geldige omstandigheden kan worden afgenomen. De windmeter wordt ingezet om bij een hoogwerkerexamen te bepalen of de wind niet te sterk is. Bij een windkracht boven 6 Beaufort mag er geen examen worden afgenomen.”

Wat vind je het leukste van het werk?

“Ik kom overal en heb de mogelijkheid om bij allerlei beroepskwalificerende examentrajecten in de keukens te kijken. Praktijkexamens, maar ook EVC-assessments zijn het mooiste. Hoewel praktijkexamens het langste duren, zijn die voor mij de interessantste. Ook fraude heeft mijn bijzondere interesse. Wordt die gepleegd door de docent die ook als examinerator optreedt en die opvallend minder objectief is? Is er een persoonlijk belang dat een rol speelt? Wordt de examinerator ten opzichte van de kandidaat of vice versa te amicaal? Worden er onderdelen van een examen bewust achterwege gelaten om een kandidaat te bevoorstellen? Wordt er door kandidaten ongeoorloofde apparatuur ingezet?”

Het lijkt wel dat er bij deze functie behoorlijk veel administratie hoort, is dat niet vervelend?

“Het verwerken van je bevindingen is noodzakelijk en hoort bij het werk. Je rapporteert daarmee naar de examenorganisatie. Ik ervaar dat niet als vervelend.”

Hoe word je gecommiteerde?

“Van belang is actuele vakinhoudelijke kennis en ervaring, omdat die van cruciaal belang is. Tijdens een inwerkperiode wordt bekeken of je als gecommiteerde in spe affiniteit hebt met reglementen. Ook het vak van ‘auditen’ komt aan de orde. Hoe werken we en wat zijn de gevolgen van ons werk? Regelmatig worden bevindingen vanuit het kantoor met een gecommiteerde besproken. En uiteindelijk worden ook onze gecommiteerden onaangekondigd verrast met een interne audit waarbij bekeken wordt of zij als gecommiteerden de Examenkamer correct vertegenwoordigen en het vak en de functie op een juiste wijze uitvoeren. Daarnaast vindt er jaarlijks een training plaats waarbij aan de hand van praktijkvoorbeelden zaken besproken en geëvalueerd worden.

Als lead auditor voer ik op verzoek regelmatig interne audits uit bij andere gecommiteerden: zo leren wij met elkaar en van elkaar in de uitvoering van onze werkzaamheden.”

Tot slot willen we je vragen: waar ben je het meest trots op? En zou je de volgende zin willen aanvullen: Kwaliteit van toetsen is ...

“Ik ben er trots op dat ik als gecommiteerde van de Examenkamer een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit en de kwaliteitsverbetering van examens en het examineren. En kwaliteit van toetsen is het komen tot een betrouwbaar en persoonlijk toetsresultaat.” ■